

Súd: Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka: 14C/77/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6915202402
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kvetková
ECLI: ECLI:SK:OSRS:2016:6915202402.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rimavská Sobota sudkyňou JUDr. Vierou Kvetkovou v právnej veci navrhovateliek: 1/ M. H., X.. XX.XX.XXXX, V. L. K. R. XXX C. X/ F. H., X.. XX.XX.XXXX, V. L. K. R. XXX, obe zastúpené spoločnosťou Mgr. Viera Kadášová - advokátka, s.r.o. so sídlom v Rimavskej Sobote, Železničná 1877 proti odporcom: 1/ Š. R., X.. XX.XX.XXXX, V. L. Č. XX, 2/ Štefan Sztehlo, nar. 08.06.1978, obchodné meno Štefan Sztehlo - AUTODOPRAVA SZTEHLO, IČO: 40 212 203, so sídlom Číž 98, obaja zastúpení spoločnosťou JUDr. Marian DZUROŠKA s.r.o. so sídlom v Rimavskej Sobote, Hviezdoslavova 468/31 a 3/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00585441, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4 o náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

- I. Konanie v časti týkajúcej sa sumy 5.000,- Eur v súvislosti s uplatneným nárokom navrhovateľkou 1/ sa z a s t a v u j e .
- II. Konanie v časti týkajúcej sa sumy 5.000,- Eur v súvislosti s uplatneným nárokom navrhovateľkou 2/ sa z a s t a v u j e .
- III. Odporca 2/ j e p o v i n ň ý zaplatiť navrhovateľke 1/ sumu vo výške 10.000,- Eur a navrhovateľke 2/ sumu vo výške 10.000,- Eur, všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- IV. Návrh navrhovateliek 1/ a 2/ voči odporcom 1/ a 3/ sa z a m i e t a .
- V. O náhrade trov konania rozhodne súd do 30 dní po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Navrhovateľky sa svojím návrhom zo dňa 09.03.2015 domáhali náhrady nemajetkovej ujmy, pričom navrhovateľka 1/ žiadala priznať sumu vo výške 15.000,- Eur a navrhovateľka 2/ rovnakú sumu vo výške 15.000,- Eur voči odporcom 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne.

Dôvodom na priznanie nemajetkovej ujmy bola tá skutočnosť, že odporca 1/, ako vodič nákladného motorového vozidla dňa 27.03.2013 spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej sa smrteľne zranil E. H., manžel navrhovateľky 1/ a súčasne otec navrhovateľky 2/. Držiteľom uvedeného vozidla bol odporca 2, poisťovateľom bol odporca 3/.

Navrhovateľky poukázali na vážne následky, ktoré im spôsobili náhle úmrtie ich blízkej osoby (manžela a otca), pričom obidve museli vyhľadať pomoc odborných lekárov. Následky tejto straty pociťujú aj v súčasnosti.

V návrhu uviedli, že odporca 1/ bol právoplatne uznaný za vinného z prečinu usmrtenia a prečinu ublíženia na zdraví, pričom sa tak stalo rozsudkom tunajšieho súdu č.k. XT/XXX/XXXX-XXX zo dňa 10.09.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. XTo/XXX/XXXX-XXX B. G. XX.XX.XXXX.

Na pojednávaní dňa 26.05.2016 vzali navrhovateľky svoj návrh späť v časti týkajúcej sa sumy 5.000,- Eur pri nároku uplatnenom navrhovateľkou 1/ a v časti týkajúcej sa sumy 5.000,- Eur pri nároku uplatnenom navrhovateľkou 2/.

Súd v predmetných častiach konanie zastavil podľa § 96 ods. 1 tretia veta O.s.p.

Podľa § 96 ods. 1 O.s.p., navrhovateľ môže vziať za konania späť svoj návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Odporcovia 1/ a 2/ vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 15.04.2015 k návrhu uviedli, že odporca 1/ nie je v konaní pasívne legitimovaný, nakoľko v čase dopravnej nehody bol zamestnancom odporcu 2/, a preto podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka nezodpovedá voči tretím osobám za spôsobenú škodu. Ani odporca 2/ nie je v konaní pasívne legitimovaný, nakoľko ním prevádzkované vozidlo bolo technicky spôsobilé na bezpečnú prevádzku, a preto podľa § 428 druhá veta Občianskeho zákonníka nezodpovedá za spôsobenú škodu. Navyše úsek komunikácie, na ktorom sa stala dopravná nehoda nie je vhodný na kamiónovú dopravu, správca komunikácie však dopravnou značkou nevyznačil zákaz vjazdu nákladných automobilov s ťahačom, resp. nevyznačil upozornenie pre vodičov na nebezpečnosť úseku. Vo vzťahu k odporcovi 3/ je návrh legitímny, a to aj s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-22/12.

Odporca 3/ vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 29.04.2015 k návrhu uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je predmetom úpravy právneho poriadku EÚ. Zodpovednosť za nemajetkovú ujmu nie je zhodná so zodpovednosťou za ujmu majetkovú, pričom nie je možné stotožniť ani právo na náhradu škody na zdraví s právom na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry dotýkajúcej sa zdravia, či súkromia alebo rodinných vzťahov fyzickej osoby. Povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je krytá výlučne len škoda, nie aj nemajetková ujma. Z uvedených dôvodov nie je odporca 3/ v konaní pasívne legitimovaný.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 3T/103/2014, správami MUDr. Petra Korcsoga z vyšetrení navrhovateľky 1/, rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, pobočka Komárno zo dňa 28.01.2015, odpoveďou Sociálnej poisťovne na lustráciu, výsluchom navrhovateľiek 1/ a 2/, odporcov 1/ až 3/ a svedkov U. G., A.. Š. V. C. Š. B. na pojednávaní dňa 26.05.2016.

Zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. XT/XXX/XXXX, ktorého súčasťou je aj vyšetrovací spis Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Rimavskej Sobotě sp. zn. S.-XXX/OVK-K.-2013, súd zistil nasledovné skutočnosti:

Dňa 27.03.2013 v čase okolo 06.00 hod. viedol odporca 1/ nákladné motorové vozidlo odporcu 2/, a to ťahač značky K. H. U.: K.-XXXBI s návesom značky F. U.: K.-XXXYF po štátnej ceste II/571 v obci Rimavská Seč v smere od obce Číž, kde pri prejazde ostrou pravotočivou zákrutou na zasneženej neposypanej, ale zjazdnej vozovke, prešiel do protismeru, kde došlo k zrážke s protiúdcim dodávkovým motorovým vozidlom značky IVECO s EVČ Maďarskej republiky: KVA-624, ktoré viedol Július Mihály. Menovaný utrpel také vážne zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol.

Vodič vozidla - odporca 1/, bol v čase dopravnej nehody zamestnancom odporcu 2/, pričom v tomto čase plnil úlohy, ktorými bol poverený.

Držiteľom vozidla bol odporca 2/.

Poistiteľom vozidla titulom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bol odporca 3/.

V znaleckom posudku Štefana Bána č. 8/2013 dňa 25.04.2013 sa uvádza, že hlavnou príčinou dopravnej nehody bola neprimeraná rýchlosť odporcu 1/ vzhľadom na stav vozovky, v dôsledku čoho došlo ku náhlemu vybočeniu návesu do protismeru. Rýchlosť jazdy vozidla vedeného odporcom 1/ v čase pred dopravnou nehodou bola v rozmedzí 44,6 - 47,4 km/h a v čase zrážky s vozidlom vedeným Júliusom Mihályom bola v rozmedzí 42,8 - 45,5 km/h. Rýchlosť jazdy vozidla vedeného Júliusom Mihályom v čase pred dopravnou nehodou bola v rozmedzí 19,4 - 20,6 km/h a v čase zrážky s vozidlom vedeným odporcom 1/ bola v rozmedzí 18,8 - 20 km/h. Dopravnej nehode by sa dalo zabrániť nižšou rýchlosťou vozidla vedeného odporcom 1/, a to v rozmedzí 27,6 - 29,4 km/h. Zo strany poškodeného Júliusa Mihálya by sa nedalo zrážke zabrániť z dôvodu, že došlo k náhlemu vybočeniu návesu (vedeného odporcom 1/) do jazdného pruhu, v ktorom viedol vozidlo Július Mihály, a to až do vzdialenosti 0,9 m od stredovej čiary.

Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. XT/XXX/XXXX-XXX zo dňa 10.09.2014 bol odporca 1/ uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. XT/XXX/XXXX-XXX zo dňa 27.11.2014 obsahoval nový výrok o treste, pričom výrok o vine ponechal nezmenený. V odôvodnení súd poukázal na to, že nebolo možné prihliadnuť na námietku odporcu 1/, že neporušil dôležitú povinnosť uloženú zákonom, pretože hlavnou príčinou dopravnej nehody bola vyššia rýchlosť vozidla vedeného odporcom 1/ vzhľadom na stav vozovky. Odporca 1/ neprispôbil rýchlosť jazdy poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, čím porušil § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, pričom ak by odporca 1/ jazdil nižšou rýchlosťou v rozmedzí od 27,6 - 29,4 km/h vzhľadom na poveternostnú situáciu, tak mohol dopravnej nehode zabrániť. Nebolo možné prihliadnuť ani na námietku odporcu 1/ o nevhodnosti úseku vozovky (na ktorom došlo ku dopravnej nehode) pre kamiónovú dopravu, čo správca komunikácie nevyjadril žiadnou zákazovou dopravnou značkou, pretože v osobe odporcu 1/ ide o skúseného vodiča, ktorý navyše danú lokalitu dobre pozná, poznal aj pomery na danom úseku, videl, že vozovka nie je posypaná (bol na nej udupaný sneh), a preto odporca 1/ nemôže neposypanie stúpajúcej časti ostrej pravotočivej zákruty považovať za vytvorenie náhlej prekážky, v ktorej kontexte došlo ku dopravnej nehode. Stav vozovky bol odporcovi 1/ známy ešte pred dopravnou nehodou, keďže v konaní sám vypovedal, že jazdil opatrne a nižšou rýchlosťou, než bola povolená (50 km/h). Odporca 1/ precenil svoje schopnosti vodiča, nevenoval sa plne vedeniu vozidla, nesledoval náležité situáciu v cestnej premávke (aj hoci vedel, že jazdí po užšej vozovke s nákladným vozidlom), a keďže v danom úseku vozovky viedol svoje vozidlo rýchlejšie, než mu to dovoľoval stav vozovky a poveternostné podmienky, porušil tým aj § 3 ods. 2 písm. a) a § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Taktiež nebolo možné prihliadnuť na námietku odporcu 1/, že spôsob jazdy oproti idúceho vozidla bol taký, že sa aj toto vozidlo dostalo do šmykovej situácie, a preto došlo ku vzájomnému kontaktu oboch vozidiel, pričom odvolací súd vyhodnotil túto námietku ako účelovú, ktorá spolu s ďalšími tvrdeniami odporcu 1/ ho mala zbaviť trestnej zodpovednosti, alebo ju znížiť na minimum. Miesto zrážky bolo ku myslenej stredovej čiare vo vzdialenosti 0,9 m v protismere vzhľadom na smer jazdy odporcu 1/, pričom vodič E. H. nemohol dopravnej nehode zabrániť, nakoľko pre krátkosť času nemohol reagovať smerovaním svojho vozidla bližšie ku krajnici svojho jazdného pruhu.

Navrhovateľka 1/ na pojednávaní zo dňa 26.05.2016 uviedla, že s nebohým E. H. boli manželmi 27 rokov, žili usporiadane, manžel bol veľmi dobrý a pracovitý človek, bol jej veľkou oporou. Celá záťaž pri stavbe ich rodinného domu, aj následná starostlivosť o tento dom, bola na jeho pleciach. Po 12 rokoch sa im konečne narodila dcéra F.. Žili spokojne, manžel sa o nich s dcérou staral, nosil im darčeky, brával ich na výlety. Od smrti manžela obidve navštevujú odborných lekárov - psychiatrov. V rodinnom dome zostali samé s dcérou, pričom okolo domu aj v dome je veľmi veľa práce, na všetko je navrhovateľka 1/ sama, nemá jej kto pomôcť. V dôsledku toho sa jej začali zdravotné problémy s chrbticou, a tiež sa jej obnovili a podstatným spôsobom zhoršili problémy so štítnou žľazou. Dcéra bola v čase dopravnej nehody deviatičkou na Základnej škole v Rimavskej Seči a mala 14 rokov. Keď sa dcéra dozvedela o dopravnej nehode, nechcela sa s nikým o tom baviť, znášala to veľmi ťažko, uzavrela sa, nedal sa s ňou nadviazať kontakt. Najmä prvý rok od dopravnej nehody bol pre navrhovateľku 1/ veľmi ťažký. Ak pracovala, tak iba s vypätím všetkých síl, a keď nevládala, tak len ležala. Pomohla jej až psychiatrická liečba u MUDr. Korcsoga. Je pre ňu veľmi ťažké samej sa starať o dom, o domácnosť aj o dcéru, ktorá by chcela ísť študovať na vysokú školu, pričom si nevie predstaviť, ako to finančne všetko zvládne. Navrhovateľka 2/ na pojednávaní zo dňa 26.05.2016 uviedla, že otec ju mal veľmi rád, všetko čo chcela od neho dostala, často chodili na výlety. Stále jej robí problémy chodiť na cintorín ku otcovmu hrobu. Otec jej veľmi chýba, dlho sa nevedela zmieriť s tým, že zomrel. Chodievala aj na terapie ku psychiatrovi, avšak nemohla chodiť tak často, ako by chcela a potrebovala, pretože za to museli platiť a toľko peňazí už nemali. Aj v škole jej bolo veľmi ťažko, bola uzavretá, s nikým sa nerozprávala a veľmi ťažko sa jej aj učilo.

Zástupca odporcov 1/ a 2/ na pojednávaní zo dňa 26.05.2016 uviedol, že určité závery znaleckého posudku Ing. Štefana Bána sú dokonca v prospech odporcu 1/, keďže sa v posudku poukazuje na to, že na danom úseku (na ktorom došlo ku dopravnej nehode) nie je vhodná vozovka na kamiónovú dopravu, čo však správca komunikácie nevyznačil dopravnými značkami. Odporca 1/ bol v rozhodujúcom čase zamestnancom odporcu 2/, a preto nemôže niesť priamu zodpovednosť za vzniknutú škodu a následne aj za nemajetkovú ujmu vo vzťahu k navrhovateľkám 1/ a 2/. Pokiaľ ide o odporcu 2/, uviedol, že jeho vozidlo bolo v čase dopravnej nehody v dobrom technickom stave, čo vyplýva aj zo znaleckého

posudku, napr. pokiaľ ide o stav pneumatík na vozidle vzhľadom na hĺbku ich dezénu 6 - 9 mm v porovnaní s hĺbkou dezénu 4 - 6 mm na vozidle, ktoré viedol E. H.. Poukázal pri tom na ustanovenie § 428 druhá veta Občianskeho zákonníka Pokiaľ ide o zodpovednosť odporcu 3/, tak uviedol, že nemajetková ujma by mala byť krytá z povinného zmluvného poistenia, nakoľko závery Súdneho dvora v tejto otázke, obsiahnuté v rozhodnutí Súdneho dvora pod č. C-22/12, sú jednoznačné.

Odporca 3/ na pojednávaní zo dňa 26.05.2016 poukázal na to, že v rozhodnutí Európskeho súdu č. C-22/12 sa uvádza, že nemajetková ujma je krytá z povinného zmluvného poistenia (PZP) za podmienky, že vnútroštátne právo má takýto inštitút upravený. Tak by tomu bolo vtedy, ak by bol inštitút nemajetkovej ujmy upravený vo vnútroštátnom zákone o PZP č. 381/2001 Z.z., čo sa však doteraz nestalo. Iba určitý druh nemajetkovej ujmy je krytý z PZP, a to nárok na náhradu bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia v rámci škody na zdraví. Uvedené je upravené v zákone o PZP na základe toho, že sa vychádzalo z príslušnej smernice EÚ.

Svedkyňa U. G. na pojednávaní zo dňa 26.05.2016 uviedla, že rodina H. žila spolu veľmi pekne, v harmonickom vzťahu, mali sa veľmi radi, chodievali spolu na výlety. Manžel navrhovateľky bol fyzicky zdatný, a preto všetko potrebné urobil on. Zbožňoval svoju dcéru, ktorá sa narodila až po 10 rokoch od uzavretia ich manželstva. Život navrhovateľiek sa po dopravnej nehode veľmi zmenil. Navrhovateľka 1/ bola vo veľmi zlom psychickom stave, uzavrela sa. Navrhovateľka 2/ to tiež znášala veľmi ťažko, nechcela vôbec komunikovať, a preto k nej musela zavolať pediatra. Veľmi dlho nechcela prijať skutočnosť, že jej otec zomrel.

Svedok Ing. Štefan Tóth na pojednávaní zo dňa 26.05.2016 uviedol, že medzi manželmi H. bol pekný vzťah, nebohý Július si svoju manželku vážil, pomáhal jej vo všetkom, vychádzali spolu veľmi dobre aj napriek tomu, že sa im dlhé roky nedarilo mať spolu dieťa. Po narodení dcéry, bol Július šťastný, povedal, že bude robiť všetko pre svoju dcéru. Stále robil niečo okolo domu alebo v záhrade, bol veľmi pracovitý. Hneď po dopravnej nehode to bolo s navrhovateľkami strašné. Teraz je to už trochu lepšie, ale navrhovateľka 1/ je stále v depresii, často má vyplakané oči, snaží sa zvládať všetko sama, ale je toho toľko, že to ona sama nevládne.

Svedok Štefan Zemko na pojednávaní zo dňa 26.05.2016 uviedol, že nebohý Július bol veľmi rodinne založený, spolu s navrhovateľkou 1/ žili v krásnom harmonickom vzťahu, nikdy nezbadal medzi nimi žiadne nezhody. E. mal veľkú radosť, keď sa im narodila dcéra. Pracoval a žil iba pre rodinu, zabezpečil pre svoju rodinu všetko čo mohol. Po smrti Júliusa sa navrhovateľkám zrútil celý svet. Navrhovateľka 1/ potrebovala pomoc, predovšetkým v tzv. chlapských prácach, pretože v týchto sa až tak nevyznala.

Jej zdravotný stav sa veľmi zhoršil, potrebovala aj lekársku pomoc. Navrhovateľka 2/ nekomunikovala s nikým, úplne sa do seba uzavrela.

Navrhovateľky sa v konaní domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že došlo ku neoprávnenému zásahu do ich práv na súkromný a rodinný život, ktoré sú chránené § 11 Občianskeho zákonníka.

Predmetom ochrany osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka je nehmotná hodnota ľudskej osobnosti. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka. Subjektom tohto práva môže byť preto len fyzická osoba. Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možnosť priznať peňažnú náhradu za zásah do práva na ochranu osobnosti sa predpokladá až v prípade, ak sa primerané morálne zadosťučinenie ukazuje ako nepostačujúce. Na rozdiel od odškodnenia v prípade zodpovednosti za škodu, pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peňažnej forme súdom neustanovuje zákon žiadne medze, a preto sa uplatňuje široká miera voľnej úvahy. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie.

Predpokladom zodpovednosti a vzniku občiansko-právnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu v značnej miere a príčinná súvislosť medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou. V znení prvej vety § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je použitý pojem "najmä", ktorý znamená príkladmo, resp. exemplifikatívne, čo značí, že predpokladom pre priznanie práva na nemajetkovú ujmu v peniazoch môže byť aj iný porovnateľný aspekt, než sú uvedené v tomto zákonnom ustanovení.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 853 Občianskeho zákonníka platí, že občiansko-právne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto, ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami toho zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

Právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie vzťahy zodpovednosti za škodu (majetkovú ujmu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka).

Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti nie je len zistenie, že navrhovateľky sú fyzické osoby, ktorých osobnostné práva boli porušené, ale rovnako tiež zistenie kto zodpovedá za zásah do chránených osobnostných práv navrhovateľiek.

Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimitáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný).

Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd dospel k nasledovným skutkovým zisteniam a nasledovnému právnemu posúdeniu veci:

Dňa 27.03.2013 zomrel pri dopravnej nehode E. H., manžel a otec navrhovateľiek 1/ a 2/, pričom touto udalosťou došlo k náhlemu, neočakávanému, traumatizujúcemu zásahu do života navrhovateľiek s následkami, ktoré sú fatálne, neodstrániteľné, postihujúce navrhovateľky do konca ich života.

Išlo o neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľiek, konkrétne do ich súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, sociálne a morálne vzťahy, právo vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci naplňovať vlastnú osobnosť. Rodinný život navrhovateľiek bol úmrtím ich blízkej osoby nereparovateľným spôsobom ukončený, a preto akékoľvek (len) morálne zadosťučinenie je nepostačujúce. Navrhovateľky museli v dôsledku tejto udalosti vyhľadať odbornú pomoc v psychiatrických ambulanciách MUDr. Petra Korcsoga a MUDr. Kataríny Farkašovej, ktoré navštevujú aj v súčasnosti, nakoľko každodenne pociťujú následky predmetnej, pre nich nesmierne bolestnej, straty blízkej osoby.

Hlavnou príčinou dopravnej nehody, pri ktorej zomrel E. H., bolo porušenie ustanovení zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke zo strany odporcu 1/. Predovšetkým to bola neprimeraná rýchlosť odporcu 1/ vzhľadom na stav vozovky, v dôsledku čoho došlo ku náhlemu vybočeniu návesu vozidla, ktoré viedol odporca 1/, do protismeru vo vzdialenosti 0,9 m od pomyslenej stredovej čiary. Dopravnej nehode by sa dalo zabrániť nižšou rýchlosťou vozidla vedeného odporcom 1/, t.j. ak by viedol vozidlo rýchlosťou v rozmedzí 27,6 - 29,4 km/h. Zo strany poškodeného E. H. by sa nedalo zrážke zabrániť z dôvodu, že došlo k náhlemu vybočeniu návesu vozidla vedeného odporcom 1/ do protismerného jazdného pruhu, pričom E. H. viedol vozidlo v tomto pruhu pred zrážkou rýchlosťou len v rozmedzí 19,4 - 20,6 km/h. Odporca 1/ neprispôbil rýchlosť jazdy poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, čím porušil § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Odporca 1/, vykonávajúci prácu vodiča nákladnej dopravy so sídlom zamestnávateľa - odporcu 2/ v Číži a súčasne majúci aj trvalý pobyt v Číži, pravidelne dlhé roky absolvoval jazdy z Čížu cez Rimavskú Seč vrátane úseku vozovky, na ktorom došlo dňa 27.03.2013 ku dopravnej nehode, a preto odporca 1/ musel mať všetky potrebné vedomosti o danom úseku vozovky vrátane priebehu ostrej pravotočivej zákruty a o možnostiach jej prejazdu nákladným motorovým vozidlom - ťahačom s návesom. Odporcovi 1/ boli dobre známe aj poveternostné pomery dňa 27.03.2013 vrátane stavu vozovky ovplyvneného aktuálnym počasím v danej lokalite, pretože v trestnom konaní vypovedal o tom, že z týchto dôvodov jazdil opatrne a nižšou rýchlosťou, než bola povolená (50 km/h). Odporca 1/ precenil svoje schopnosti vodiča, nevenoval sa plne vedeniu vozidla, nesledoval náležite situáciu v cestnej premávke, aj hoci si bol vedomý toho, že jazdí po užšej vozovke s ťahačom a návesom, a keďže v danom úseku vozovky viedol svoje vozidlo rýchlejšie, než mu to dovoľoval stav vozovky a poveternostné podmienky, porušil tým aj § 3 ods. 2 písm. a) a § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke.

Zavinenie, prípadne spoluzavinenie, dopravnej nehody zo strany E. H. preukázané nebolo.

Pokiaľ ide o odporcu 1/ súd uvádza, že pri výsluchoch v dňoch 27.03.2013, 17.01.2014 a 26.05.2014 odporcovia 1/ a 2/ pred vyšetrovateľom (v konaní sp. zn. S.-XXX/OVK-K.-XXXX) potvrdili, že odporca 1/ bol v čase dopravnej nehody zamestnanom odporcu 2/, konkrétne vykonával prácu vodiča nákladnej dopravy.

Súd si uvedenú skutočnosť potvrdil v terajšom konaní vykonaním lustrácie v Sociálnej poisťovni, pričom zistil, že odporca 1/ bol zamestnancom odporcu 2/ v období od 18.02.2004 do 09.04.2013.

V rozhodovacej činnosti súdov je ustálený právny názor, že ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti (tretej osoby) je fyzická osoba použitá podnikateľom na výkon jeho činnosti, je konanie tejto fyzickej osoby zásahom, za ktorý nenesie zodpovednosť ona sama, nakoľko nositeľom zodpovednosti je podnikateľ, pre ktorého táto fyzická osoba plnila určité úlohy, ktorými bola poverená.

Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovno-právnych predpisov nie je tým dotknutá.

V spojení s § 853 Občianskeho zákonníka to platí rovnako aj pre zodpovednosť za nemajetkovú ujmu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd konštatuje, že odporca 1/ nie je v predmetnom konaní pasívne legitimovaný, a preto súd návrh voči nemu zamietol.

Pokiaľ ide o odporcu 2/, súd uvádza, že Občiansky zákonník v ustanovení § 427 vymedzuje zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla ako prípad osobitnej zodpovednosti za škodu.

Odporca 2/ bol držiteľom - prevádzkovateľom vozidla vedeného odporcom 1/ v čase dopravnej nehody.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Keďže za škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, treba vychádzať z toho, že v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnosti fyzickej osoby touto prevádzkou analogicky musí zodpovedať tiež tento prevádzkovateľ.

Súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. XCdo/XXX/XXXX zo dňa 26.09.2013, v ktorom sa uvádza, že tak ako zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poškodenému jeho prevádzkovateľ, tak zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe.

Podľa § 428 Občianskeho zákonníka svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzkateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

Podľa uvedeného ustanovenia sa prevádzkovateľ zbaví zodpovednosti za škodu len v prípade, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v prevádzke. Môže to

byť napríklad prírodná katastrofa alebo iná vonkajšia okolnosť, ktorá nemá pôvod v prevádzke.

Za okolnosti majúce pôvod v prevádzke treba považovať okolnosti, ktoré súvisia s organizáciou, riadením a uskutočňovaním prevádzky a sú v príčinnej súvislosti so škodou. Prevádzkovateľ zodpovedá nielen za škodu, ktorá má svoj pôvod v technickom stave vozidla, ale rovnako zodpovedá aj za škodu, ktorá bola spôsobená v dôsledku zlyhania osôb použitých pri prevádzke vozidla.

Prevádzkovateľ vozidla sa zodpovednosti za škodu zbaví vtedy, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať.

Pod pojmom "vynaloženie všetkého úsilia" treba rozumieť každú možnú starostlivosť, ktorú bolo možné za daných podmienok konkrétneho prípadu vyvinúť, aby sa zabránilo vzniku škody. O neodvratiteľnosť škody pôjde a prevádzkovateľ sa zbaví zodpovednosti vtedy, ak sa škode nemohlo za súčasného stavu rozvoja techniky zabrániť žiadnym opatrením. Pri interpretácii neodvratiteľnosti škody treba zdôrazniť, že nesmie ísť o škodu subjektívne neodvratiteľnú. Škoda musí byť, ako to vyplýva z § 428, vždy objektívne neodvratiteľná.

Súd má za to, že dôvody na strane odporcu 2/ na zbavenie sa zodpovednosti podľa § 428 Občianskeho zákonníka, tak ako ich prezentoval zástupca odporcu 2/, nie sú dané.

V prejednávanej prípadu je zrejmé, že škoda bola spôsobená (zavinená) porušením ustanovení § 3 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1 písm. c) a § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke zo strany osoby použitej odporcom 2/ pri prevádzke vozidla odporcu 2/, ktorej sa dalo zabrániť, ak by táto osoba (odporca 1/) pri vedení vozidla odporcu 2/ rešpektovala uvedené zákonné ustanovenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd konštatuje, že odporca 2/ je v predmetnom konaní pasívne legitimovaný, a preto súd návrhu navrhovateľiek voči nemu vyhovel.

Pokiaľ ide o odporcu 3/, ktorý bol poisťiteľom vozidla, ktorého držiteľom bol odporca 2/, a ktoré v čase nehody viedol odporca 1/, súd uvádza, že sa stotožňuje s právnymi závermi Najvyššieho súdu SR, uvedenými v rozsudku sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016, kde sa konštatuje nasledovne:

Do pojmu náhrady škody a nákladov pri usmrtení v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Aj samotný Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje nároky za škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv (viď § 444 a nasl. na jednej strane a § 13 ods. 3 a § 16 na druhej strane). Podľa § 444 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

Povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto poisťovňa nie je v konaní o takomto nároku pasívne legitimovaná.

Nie je dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. ani po rozhodnutí Súdneho dvora č. C-22/12, nakoľko Súdny dvor v tomto rozhodnutí iba uviedol, ako by mala vyzeráť úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou.

V uvedenom rozhodnutí najvyššieho súdu SR nebolo konštatované, že by bolo ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich tento typ poistenia zodpovednosti.

Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým po obetiam usmrtených pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie je možné, aby bol tento nárok v rámci rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd konštatuje, že odporca 3/ nie je v predmetnom konaní pasívne legitimovaný, a preto súd návrh voči nemu zamietol.

Pokiaľ ide o výšku priznaného nároku na nemajetkovú ujmu navrhovateľkám, súd uvádza nasledovne: Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch neurčuje. Určenie výšky náhrady v peniazoch je vecou súdu. Súd sa musí spravovať dvoma zákonne taxatívne ustanovenými kritériami, a to závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Zmyslom zadosťučinenia nie je byť zábezpekou, zdrojom obživy ani náhrady príjmu; logicky nemôže viesť ani k neprimeranému obohateniu.

Súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy prihliadal:

- na závažnosť ujmy, ktorá bola navrhovateľkám spôsobená a na okolnosti, za ktorých došlo ku zásahu (tieto skutočnosti sú v tomto rozsudku už vyššie zdôvodnené),

- na okolnosti na strane odporcu 1/, za ktorých došlo ku zásahu, pričom jeho konanie bolo nedbanlivostné, nie úmyselné,

- na čiastočné späťvzatie návrhu pokiaľ ide o výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorým sa tieto nároky navrhovateľiek znížili na akceptovateľný, primeraný rozsah.

Vychádzajúc zo všetkých zistených, navzájom sa ovplyvňujúcich faktorov a princípu spravodlivého usporiadania vzťahov účastníkov konania, ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch určil súd sumu 10.000,- Eur v prospech navrhovateľky 1/ a sumu 10.000,- Eur v prospech navrhovateľky 2/.

Podľa § 151 ods. 3 prvá veta O.s.p., v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách

konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa nepoužije.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresnom súde v Rimavskej Sobote, v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia v dvoch exemplároch.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, musí byť podpísané a datované a predložené v potrebnom počte rovnopisov tak, aby každý z účastníkov konania dostal jeden rovnopis a jeden rovnopis zostal na súde.

V odvolaní sa musí takisto uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1 O.s.p., konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.) alebo rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.).

Ak si odporca 2/ dobrovoľne nespĺní povinnosť uloženú týmto rozhodnutím, má navrhovateľ možnosť domáhať sa svojich nárokov proti odporcovi 2/ prostredníctvom exekúcie.